

به نام خداوند بخشنده و مهربان

دعا از منظر قرآن و حدیث

رضا زارعی

انتشارات کتاب تارا

سرشناسه: زارعی، رضا

عنوان و نام پدیدآور: دعا از منظر قرآن و حدیث.

مشخصات نشر: تهران: کتاب تارا، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۱۲۰ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۰۶-۲۸-۵

وضعیت فهرست‌نویسی: فبیای مختصر.

یادداشت: فهرست‌نویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir> قابل

دسترسی است.

شماره کتابشناسی ملی: ۳۸۷۶۱۴۸



انتشارات کتاب تارا

تهران، صندوق پستی: ۴۷۲-۱۸۷۲۵، تلفن: ۸۸۸۲۴۹۱۴ و ۰۹۲۳۲۵۴۸۵۵۹

Tara_pub@yahoo.com

دعا از منظر قرآن و حدیث

نویسنده: رضا زارعی

طراح جلد مجتبی صادق پور

چاپ نخست ۱۳۹۴ • شمارگان ۱۰۰۰ نسخه

قیمت ۸۵۰۰ تومان • شماره نشر ۱۴۹

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۰۶-۲۸-۵

© حق چاپ: ۱۳۹۴، انتشارات کتاب تارا

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه.....	۷
فصل اول: دعا از منظر قرآن.....	۱۱
اهمیت و نقش دعا.....	۱۱
فطری بودن دعا.....	۱۳
معانی دعا.....	۱۵
دعا به معنی عبادت و بندگی.....	۱۶
دعا به معنی دعوت و تشویق.....	۱۶
دعا به معنی خواستن و طلب کردن.....	۱۷
دعا به معنی یاری خواستن و فریاد رسی.....	۱۸
هدف خلقت.....	۱۸
دعای پیامبران در قرآن.....	۲۱
دعای حضرت آدم (ع).....	۲۱
دعای حضرت نوح (ع).....	۲۳
حضرت ابراهیم (ع) و دعا.....	۲۵
حضرت لوط (ع) و طلب یاری از خدا.....	۳۲
دعای حضرت سلیمان (ع).....	۳۳

۴. دعا از منظر قرآن و حدیث

- ۳۴ صبر و بردباری در دعای حضرت ایوب (ع)
 ۳۵ دعای حضرت یوسف (ع)
 ۳۶ حضرت یونس (ع) و دعا در دل نهنگ
 ۳۸ دعای حضرت شعیب (ع)
 ۳۹ دعای حضرت موسی (ع)
 ۴۱ آرزوی فرزندی در دعای حضرت زکریا (ع)
 ۴۲ مائده آسمانی در دعای حضرت عیسی (ع)
 ۴۳ حضرت محمد (ص) و دعا

فصل دوم: دعا از منظر حدیث

- ۴۹ راز و رمز دعا
 ۴۹ دعا از نگاه حضرت محمد (ص)
 ۵۴ دعا از دیدگاه حضرت امام علی (ع)
 ۵۸ سخنان حضرت فاطمه زهرا (س) درباره ی دعا
 ۶۰ حضرت امام حسن مجتبی (ع) و دعا
 ۶۳ دعا از منظر امام حسین (ع)
 ۶۴ حضرت امام سجاد (ع) و دعا
 ۶۶ دعا از دیدگاه حضرت امام محمد باقر (ع)
 ۶۸ دعا از منظر امام جعفر صادق (ع)
 ۶۹ دعا از نگاه امام موسی کاظم (ع)
 ۷۰ حضرت امام رضا (ع) و دعا
 ۷۲ دعا از منظر امام جواد (ع)
 ۷۵ حضرت امام هادی (ع) و دعا
 ۷۷ دعا از دیدگاه امام حسن عسکری (ع)
 ۷۷ دعا از منظر امام زمان (عج)

فهرست ۵

۸۱	فصل سوم: استجابات دعا
۸۱	شرایط مستجاب شدن دعا
۸۳	امیدوار بودن به رحمت خدا
۸۶	توکل به خدا
۸۷	خواستن قلبی نه زبانی
۸۸	مشروع بودن دعا
۸۹	کار و زحمت و تلاش
۹۰	دعا با حالت تواضع
۹۱	اخلاص در دعا
۹۲	استمرار در دعا
۹۳	کثرت دعا
۹۴	شفیع قرار دادن معصومین و اهل بیت علیهم السلام
۹۴	اصرار بر دعا
۹۵	حضور قلب
۹۵	ترک گناه
۹۷	داشتن صبر و تحمل
۹۸	مأیوس نشدن از دعا
۹۹	مصلحت استجابات
۱۰۰	عمومیت دادن به دعا
۱۰۱	مناسب بودن زمان و مکان دعا
۱۰۲	موانع استجابات دعا
۱۰۵	فصل چهارم: آثار و فواید دعا
۱۰۵	تأثیر دعا در زندگی انسان
۱۰۵	خودسازی و خودشناسی
۱۰۷	شناخت خدا و تقرب به او

۶ دعا از منظر قرآن و حدیث

- رسیدن به رستگاری و سعادت ۱۰۹
- دست یافتن به آرامش درونی ۱۱۰
- برطرف شدن انواع و اقسام بلاها و مشکلات ۱۱۲
- دستیابی به نعمت‌های الهی ۱۱۳
- اطمینان و توکل به خدا ۱۱۴
- تقویت ایمان و اعتقاد به خدا و معصومین علیهم السلام ۱۱۵
- هموار شدن راه توبه و بازگشت ۱۱۵
- منابع ۱۱۷

مقدمه

همه ی انسان‌ها برای برقراری ارتباط با خداوند متعال با دعا و راز و نیاز به درگاه او تلاش می‌کنند. خدایی که همه ی جهان را آفریده، یکتا و بی همتاست، بی نیاز است، نه زاده و نه زاده شده و برایش هیچ همتایی وجود ندارد. شب و روز به فرمان او در گردشند. آسمان‌ها، زمین و کیهان‌ها و هر آن چه در آن‌ها وجود دارد با خواست و اراده‌اش خلق شده و به فرمان او هستند. قدرتی که مثل و مانندی ندارد و با دیدن شگفتی‌ها و پیچیدگی‌هایی که در خلقت موجودات دیده می‌شود، می‌توان به قدرت، عظمت، دانایی و توانایی او پی برد.

خدا انسان و به عبارت دیگر جن و انس را آفریده تا او را عبادت کنند. «وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ؛ جن و انس را جز برای پرستش خود نیافریده‌ایم.»^۱ براساس این آیه، انسان نباید از درگاه خداوند متعال رویگردان شود، وظیفه دارد با دعا و نیایش به عنوان پل ارتباطی بین خود و خدایش، رابطه برقرار کند و بداند که دعا مخصوص زمان گرفتاری و بیماری و مشکلات نیست، بلکه لازم

است در شادی‌ها، خوشی‌ها و در دوران توانایی، دست از دعا بر ندارد. «وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَ نَأَىٰ بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُو دُعَاءٍ عَرِيضٍ؛ چون به آدمی نعمتی ارزانی داریم، رویگردان می‌شود و به تکبر گردن می‌افرازد و اگر به وی شری برسد، بسیار فریاد و فغان می‌کند.»^۱

هیچ انسانی بی نیاز از دعا نیست و حتی پیامبر (ص) و معصومین علیهم السلام نیز با برخورداری از عصمت، هرگز دست از دعا و مناجات با خدا بر نداشته‌اند و همواره آن را بهترین شیوه برای گفت و گو با خدا دانسته‌اند و در سخنان خویش از آن به عنوان «بهترین عمل»، «بهترین سلاح»، «رفع کننده بلا»، «بر طرف کننده قضا»، «کلید نجات»، «گنجینه رستگاری» و... نام برده‌اند.

بر اساس همین تعابیر است که داشتن اخلاص و زدودن هر گونه ناپاکی و زشتی از قلب در هنگام دعا کردن، آن را به اجابت نزدیک‌تر می‌کند و خدا مشتاقانه‌تر به صدای بنده‌اش گوش می‌دهد. اصل مهم در دعا، صدق نیت، پاکی دل، خلوص و شوق و آمادگی انسان برای انجام آن است. حضرت امام علی (ع) از دعا به عنوان بهترین عمل یاد کرده و فرموده است:

«أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ فِي الْأَرْضِ الدُّعَاءُ؛ بهترین اعمال نزد خدا در روی زمین دعا است.»^۲ آن حضرت در جای دیگر می‌فرماید: «الدُّعَاءُ مَفَاتِيحُ النَّجَاحِ وَ مَقَالِيدُ الْفَلَاحِ وَ خَيْرُ الدُّعَاءِ مَا صَدَرَ عَنْ صَدْرِ نَقِيٍّ وَ قَلْبٍ تَقِيٍّ...؛ دعا کلیدهای نجات و گنجینه‌های رستگاری است و بهترین آن دعایی است که از سینه پاک و دل

۱. سوره فصلت، آیه ۵۱.

۲. اصول کافی، ج ۴، ص ۲۱۳.

پرهیزکار بر آید....^۱ اهمیت دعا تا آن اندازه است که آن حضرت به مردم سفارش می‌کند که:

«وَأَدْفَعُوا أَمْوَاجَ الْبَلَاءِ بِالدُّعَاءِ؛ امواج بلا را با دعا بر طرف کنید.»^۲
 «دعا از منظر قرآن و حدیث» عنوان دیگری از مجموعه‌ی آموزه‌های دینی است که محتوای آن به استناد آیات قرآن و احادیث معصومین علیهم السلام در چهار فصل تهیه و عرضه می‌شود. در فصل اول با عنوان «دعا از منظر قرآن»، این موضوع بر اساس آیات قرآن مورد بررسی قرار گرفته و نقش و اهمیت آن در رابطه‌ی انسان با خدا مطرح شده است. «دعا از منظر حدیث» که عنوان فصل دوم کتاب است، بیان‌گر برخی از احادیث و روایات معصومین علیهم السلام می‌باشد و چون پرداختن به همه‌ی سخنان آنان هدف این مجموعه نبوده، از هر معصوم به یک یا چند مورد بسنده شده است.

در فصل سوم با عنوان «شرایط استجابت دعا» معیارها و اصولی که دعا‌کننده هنگام دعا باید مورد توجه قرار دهد آمده و در فصل چهارم و پایانی، تحت عنوان «آثار و فواید دعا» نیز به نتایج و پیامدهای دعا پرداخته شده است.
 امید آن که مورد توجه و استفاده شما مخاطب ارجمند قرار گیرد.

ان شاء الله

رضا زارعی